

VALTIONEUVOSTON ASETUS TOIMEENTULOTUEN TARPEELLISEN SUURUISTEN ASUMISMENOJEN MÄÄRÄSTÄ ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN 2 §:N JA LIITTEEN MUUTTAMISESTA

Pääasiallinen sisältö

Toimeentulotuesta annetun lain 7 a §:n 2 momentin nojalla annettua valtioneuvoston asetusta toimeentulotuen tarpeellisen suuruiisten asumismenojen määrästä ehdotetaan muutettavaksi. Kansaneläkelaitos tekisi sosiaali- ja terveysministeriölle esityksen asetuksen liitteessä säädettyjen asumismenojen rajojen tarkistamiseksi vuosittain toukuun loppuun mennessä ja tarvittaessa muulloinkin. Esityksen liitteessä ehdotetaan säädettäväksi perustoimeentulotuessa hyväksyttävien asumismenojen kuntakohtaiset rajat vuodelle 2025.

Asetus on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2025.

1 Asian tausta ja asetuksenantovaltuus

Toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) 7 a §:ssä säädetään asumismenoista, jotka otetaan huomioon perustoimeentulotukea määritettäessä muina perusmenoina. Pykälän 2 momentin mukaan hakijan 1 momentin 1–3 kohdassa tarkoitettujen tarpeellisen suuruiisten asumismenojen määrästä säädetään valtioneuvoston asetuksella. Asumismenot vahvistetaan asunnon sijaintipaikkakunnan ja perheeseen perusteella. Asumismenot perustuvat toimeentulotuen saajien ja yleisestä asumistuesta annetun lain (938/2014) mukaisen yleisen asumistuen saajien keskimääräisiin asumismenoihin. Asumismenoja tarkistetaan vähintään vuosittain valtioneuvoston asetuksella toimeentulotuen saajien ja yleisen asumistuen saajien keskimääräisten asumismenojen muutosta vastaavasti.

Voimassa oleva toimeentulotuen tarpeellisen suuruiisten asumismenojen määrästä annettu valtioneuvoston asetus (144/2024) on tullut voimaan 1.4.2024. Sen liitteessä on säädetty perustoimeentulotuessa hyväksyttävien asumismenojen kuntakohtaiset rajat ajalle 1.4. – 31.12.2024.

2 Asian valmistelu

Asetus on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä yhteistyössä Kansaneläkelaitoksen kanssa. Kansaneläkelaitos vastaa perustoimeentulotuen toimeenpanosta.

Asetusluonnos on ollut kirjallisella lausuntokierroksella, jota kuvataan tarkemmin kohdassa 5 Lausuntopalaute.

(Tarvittaessa: Asetusehdotus on tarkastettu...)

Hankkeen asiakirjat ovat saatavilla valtioneuvoston hankesivuilta hanketunnuksella STM068:00/2024.

LUONNOS

3 Nykytila ja keskeiset ehdotukset

Voimassa olevassa asetuksen 2 §:ssä säädetään, että Kansaneläkelaitos tekee sosiaali- ja terveysministeriölle esityksen liitteen mukaisten asumismenojen rajojen tarkistamiseksi vuosittain lokakuun loppuun mennessä ja tarvittaessa muulloinkin. Asetuksen antamisen jälkeen on tullut esiin, että lokakuu on perustoimeentulotuen toimeenpanon kannalta ajankohta, jolloin asetukseen tulevat muutokset olisivat tarpeen jo olla perustoimeentulotuen toimeenpanijan eli Kansaneläkelaitoksen tiedossa sujuvan toimeenpanon varmistamiseksi. Näin ollen lokakuussa muutosten tulisi olla jo valtioneuvoston käsittelyssä, mitä ennen asetusehdotuksen valmisteluun, esimerkiksi kuulemiskierros huomioiden, tulee varata riittävä aika. Tämän vuoksi pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että Kansaneläkelaitoksen tulisi tehdä esitys sosiaali- ja terveysministeriölle jo toukokuun loppuun mennessä.

Asetuksen liitteessä säädettyjä perustoimeentulotuessa hyväksyttävien asumismenojen tiettyjä kuntakohtaisia rajoja ehdotetaan nostettavaksi vuodelle 2025 johtuen toimeentulotuen saajien keskimääräisten asumismenojen noususta. Korotuksia ehdotetaan tehtäväksi sellaisten kuntakohtaisten rajojen osalta, joiden kohdalla toimeentulotuen saajien keskimääräinen vuoden 2023 vuokra ylittää voimassa olevan kuntakohtaisen rajan vähintään 20 eurolla, ja kunnassa on ollut tilastollisesti riittäväksi arvioitu määrä toimeentulotuen saajakotitalouksia kyseisen kotitaloustyyppin osalta. Tällöin voimassa olevaa euromäärää korotettaisiin kolmella prosentilla. Tilastollisesti riittävänä määränä toimeentulotuen saajakotitalouksia on valmistelussa käytetty yhden hengen kotitalouksien osalta 100 toimeentulotuen saajakotitaloutta ja kahden – neljän hengen kotitalouksien osalta 50 toimeentulotuen saajakotitaloutta. Saajamäärien jäädessä pieneksi, keskiarvo vaihtelee enemmän satunnaismuutosten johdosta, mikä ei vastaa tavoitetta kuvata suhteellisen vakaata kohtuuhintaisen asumisen tasoa kussakin kunnassa.

Ehdotettavat korotukset kohdistuisivat yhden hengen ruokakunnan kuntakohtaisten rajojen osalta seuraaviin kuntiin: Ii, Kaarina, Kempele, Kokemäki, Kontiolahti, Naantali ja Orivesi; kahden hengen ruokakuntien osalta seuraaviin kuntiin: Hamina, Hollola, Hyvinkää, Imatra, Kaarina, Kangasala, Kemi, Kokkola, Lempäälä, Lohja, Mäntsälä, Nokia, Nurmijärvi, Pieksämäki, Porvoo, Raahe, Sastamala, Tuusula, Valkeakoski, Vihti, Ylivieska ja Äänekoski; kolmen hengen ruokakuntien osalta seuraaviin kuntiin: Hyvinkää, Joensuu, Kaarina, Lempäälä, Lohja, Mikkeli, Nurmijärvi, Porvoo ja Rauma; sekä neljän hengen ruokakuntien osalta seuraavin kuntiin: Hämeenlinna, Joensuu, Kerava, Mikkeli ja Porvoo. Lisähenkilöiden kuntakohtaisiin rajoihin ei ehdoteta muutoksia.

Edellä mainittujen kuntien, joiden osalta ehdotetaan kuntakohtaisen rajan nostoa, osalta myös yleisen asumistuen saajien keskimääräiset asumismenot ovat nousseet. On kuitenkin myös kuntia, joiden osalta yleisen asumistuen saajien keskimääräiset asumismenot ovat nousseet enemmän kuin edellä mainituissa kunnissa johtuen siitä, että yleisen asumistuen saajien keskimääräisten asumismenojen nousun suuruus eri kunnissa ei ole yhteneväinen toimeentulotuen saajien keskimääräisten asumismenojen nousun kanssa vaan näissä luvuissa on suuriakin eroja. Asetuksessa säädettävien kuntakohtaisten rajojen muutostarpeiden arvioinnissa on painotettu toimeentulotuen saajien keskimääräisistä asumismenoista saatuja tietoja.

LUONNOS**4 Pääasialliset vaikutukset**

Ehdotetut kuntakohtaisten rajamäärien korotukset lisääisivät perustoimeentulotuen menoja arviolta 190 000 euroa vuodessa. Perustoimeentulotuen menot ovat kokonaisuudessaan olleet noin 718 miljoonaa euroa vuonna 2023.

Perustoimeentulotuen rahoittavat valtio ja kunnat puoliksi. Käytännössä kuntien rahoitusosuus perustoimeentulotuen rahoituksessa toteutetaan jälkikäteen valtionosuusvähennyksinä.

5 Lausuntopalaute

(täydentyy)

6 Voimaantulo

Ehdotetaan, että asetus tulee voimaan 1.1.2025.

7 Esitys

Esitetään, että valtioneuvosto antaa asetuksen toimeentulotuen tarpeellisen suuruisten asumismenojen määrästä annetun valtioneuvoston asetuksen 2 §:n ja liitteen muuttamisesta.